

Piimakarja majandamise ja kehtlikkuse indeksid

Tanel Kaart¹, Karoliine Inselberg¹, Mart Uba²

¹ Eesti Maaülikool, ² Eesti Põllumajandusloomade Jõudluskontrolli AS

Mõlemad indeksid näitavad farmi suhtelist paiknemist kõigi farmide seas konkreetsel ajahetkel.

Farmi **majandamise indeks (MI)** näitab, kui hästi suudavad farmi lehmad realiseerida oma piimatootmise geneetilist potentsiaali.

Indeksi arvutamisel

1. leitakse iga lehma majanduslik indeks, lahutades tema viimase laktatsiooni 305-päeva energia suhtes korrigeeritud piimatoodangust sama näitaja aretusväärtuse:

$$MI_{Lehm} = EK_{Piim} - AV_{EK_{Piim}}$$

2. korrigeeritakse saadud indeksi väärtust vanuse mõju suhtes, lahutades iga lehma majanduslikust indeksist kõigi temaga samal laktatsioonil olnud lehmade majanduslike indeksite keskmise:

$$kMI_{Lehm, Lakt=i} = MI_{Lehm} - \overline{MI_{Lakt=i}}$$

3. leitakse kõigi sama farmi lehmade keskmine majanduslik indeks:

$$MI_{Farm} = \overline{kMI_{Lehm}}$$

Mida **suurem** on majandamise indeksi väärtus, seda parem.

Farmi **kehtlikkuse indeks (KI)** näitab, kui jätkusuutlikud on farmi aretusotsused, haldamine ja majandamine.

Indeksis summeeritakse erinevate tunnuste kujul farmi lehmade

- söötmine ning praegune ja tulevane toodanguvõime,
- sigivus
- karjaspüsivus ja
- tervis.

Indeksi arvutamisel

1. seatakse iga tunnuse väärtusele konkreetses farmis vastavusse farmi suhteline paiknemine kõigi farmide seas skaalal 0-100 (nö kohapunkt P skaalal: parim $\leftarrow$ $\rightarrow$ halvim),
2. summeeritakse farmi kohapunktid üle kõigi kaasatud k tunnuse:

$$KI_{Farm} = P_1 + P_2 + \dots + P_k$$

Mida **väiksem** on kehtlikkuse indeksi väärtus, seda parem.

